

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1/2 " 1 " 60 "
" 1/4 " — 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 3 FRANCI
" 1/2 " 3 "

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, în alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE
se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

ADRESA:
„RĂVAȘUL”
CLUJ. KOLOISVAR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: Dr. IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Ținta „Asociațiunii.”

Di Dr. Amos Frâncu, avocat în Cluj, directorul despărțământului Cluj al »Asociațiunii«, după cum am mai spus — a întocmit un foarte bun și larg plan de lucrare pentru acest așezământ cultural. »Planul« s'a publicat acum în broșură, ca cel dintâiu număr din »Biblioteca despărțământului« sub titlul: *Ce se facem?*

Ne face plăcere a reproduce aici introducerea dată acestui plan de lucrare, pe care îl recomandăm atențiunii tuturor, celor ce au bunăvoință pentru problemele noastre culturale.

Eată introducerea:

«Sfânta noastră credință ne îndreaptă spre lumină și adevăr.

Aci trebuie să tindă din rășputeri poporul românesc, dacă vrea să-și îndeplinească rostul în această lume.

Iconostasul privit din tinda femeilor.

Prin soarte pus la granițele răsăritene ale lumii civilizate, el are chemarea de a învăța tot ce-i vine bun și înălțător dela apus și a-l împărtăși altora în răsărit.

Vorbind o limbă de o dulceață fără păreche, înțeleasă aproape pretutindenea în orientul Europei, Românul are înclinări puternice pentru poezie, artă și știință. Intrunind elemente trainice pentru a desvolta agricultura, industria și comerțul, el a rămas cioban, vânător dar mai ales soldat neîntrecut. Pătruns de puternice sentimente de drept, etice și religioase, înzestrat cu un spirit fin de observație și reproducere, el este căutat ca prietin, temut ca dușman, oțelit prin vremuri și hotărît la fapte. Îndârjit pentru bunul, obiceiul și graiul său, legea, tradiția și libertatea sa, dar respectuos pentru toate la alte popoare, Românul vrea să primească și poate să poarte luminile științei și învățăturile adevărului.

Pentru a desăvârși lucrarea poporului nostru în acest înțeles, înaintașii nostri încălziți de focul iubirii sfinte de neam au întemeiat:

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român.

Acest așezământ mareș biserica ne este nouă, care ne vestește lumina prin carte și

învățatură și ridicarea bunăstării noastre întru fericirea vremelnică

Acest așezământ cu dragoste ne cuprinde în brațele sale pe toți Români din această

Biserica istorică din Feleac (privire dinspre mează zi).

patrie străveche și un braț al lui se întinde și peste ținutul Clujului unde când chrisovul tace, peatra face mărturie despre mărirea numelui românesc în trecut.

Trecutul e al istoriei. Și ori cât ne-ar pune pe griji starea de față a elementului nostru — a. a. a. — și a. a. a. — ai Românilor din alte părți, viitorul și-aici zace în mâinile noastre, dacă ne vom pătrunde de ținta la care trebuie să ajungem!

Fereastra dela altar.

Ușa de căpetenie.

Pe urme istorice.

Domnul profesor N. Iorga, cel mai mare istoriograf al Românilor în timpul acesta, ne-a făcut deosebita onoare, de a trimite pentru modesta noastră foaie un articol, pe care îl vom publica în numărul cel mai apropiat al »Răvașului«.

Cercetați trecutul vostru! — ne strigă ca o sentinelă culturală, neobositul scrutător și scriitor Iorga. Ne vine tocmai la timp acest cuvânt. Acum, când toate iluziile pentru prezent ni-se umbresc ori chiar nimicesc, nu ne rămâne alt izvor de mângâiere, decât trecutul. Acest izvor înseamnă ne este foarte acoperit, ba chiar infundat. Trebuie deci să-l cercetăm, să-l defundăm, să ne recorim sufețele cu apele lui dătătoare de viață.

Cercurile românești din Cluj erau tocmai de idei de acestea preocupate, când sosi în demnul și încurajarea frățescă a celui ce astăzi e ca și o veghe trează asupra chestiunilor noastre de viață.

O fereastră dinspre mează zi.

Despărțământul din Cluj al »Asociațiunii« deșteptat la o nouă viață sub cărmă noului comitet tocmai de aceea a hotărît să țină cea dintâiu adunare a sa în Feleac, ca se deștepte simțul istoric în oamenii noștri.

Feleacul este în jurul Clujului un teren adevărat istoric. Aci — vechea biserică, de pe vremea craiului Matieș — grăiește, ori cui știe să o înțeleagă, despre o viață românească, biserică culturală, care deși apasă ne înviează și azi. Eată de ce consacram acest »Răvaș« în cinștea Feleacului.

Crestături.

— Esposiția »Asociațiunii«. După cum am mai vestit, cu prilejul adunării din estan a »Asociațiunii« ce se va ține în Sibiu, se va face inaugurarea casei naționale, sau cum o numesc acum — oficios — a muzeului istoric etnografic. Pentru zilele acelea de sărbătoare culturală se plănuește și o esposiție etnografică și istorică în stil mai mare. Din programa ce ni-s'a trimis se vede, că planul e foarte larg. Esposiția ar fi chemată să ne dea o icoană fidelă despre situația etnografică a poporului nostru: situația geografică, viața comunală, casele țeranilor, tipul și portul Românului, și locuința lui, cu mobilierul, vasele și sculele din casă. Apoi ar fi să cuprindă industria și toată economia țeranului nostru, și tot ce cade în raionul vînatului, pescăritului, băieșitului. Esposiția istorică îmbrățează istoria politică, culturală, militară; ba se prevede și o secție a Bisericilor române. Comitetul central al »Asociațiunii« zice, că

va invita metropoliile ambelor bis. române să aranjeze fie-care pentru sine în mod independent și în câte o sală separată o expoziție specială după următoarea programă:

- Sect. XXI. Teritoriul și credincioșii bis. române.
 » XXII. Averea bisericilor.
 » XXIII. Bisericile și mănăstirile.
 » XXIV. Școalele confessionale.
 » XXV. Istoria bisericilor.
 » XXVI. Literatura bisericească -- etc. etc.

În stilul acesta se planuește desp. »Literatura și știința« - Artele frumoase și industria de artă - Societățile culturale («Asociațiunea», alte societăți, Băncile române...«

Acest plan -- ce ne încântă, -- ni-s'a trimis cu un apel, în care se zice:

»Scopul urmărit cu aranjarea acestei expozițiuni este: deoparte prezentarea unei icoane cât mai fidele a stărilor, activității și nizuinelor poporului nostru, care se întărească în noi înșine conștiința forțelor noastre naționale și totodată să impună și străinilor respectul cuvenit pentru importanța elementului nostru, -- iar de altă parte întemeierea colecțiilor Muzeului istoric și etnografic, pentru care cu o asemenea ocaziune se va putea acvira -- atât prin donațiuni cât și prin cumpărări -- un număr mai considerabil de obiecte de interes și de valoare.

Fiind angajate prin urmare la această expozițiune interese de deosebită importanță ale poporului nostru, »Asociațiunea« noastră se crede în drept a cere pentru lucrarea începută întreg concursul tuturor prietinelor culturale și totodată să impună și străinilor respectul cuvenit pentru importanța elementului nostru, -- iar de altă parte întemeierea colecțiilor Muzeului istoric și etnografic, pentru care cu o asemenea ocaziune se va putea acvira -- atât prin donațiuni cât și prin cumpărări -- un număr mai considerabil de obiecte de interes și de valoare.

Foarte bine! Cu toată inima îmbrătoșem planul, și-l vor îmbrătoșa toți prietiniile culturale noastre. Ne permitem însă o modestă întrebare: oare nu e prea scurt timpul de 3 luni pregătire pentru o astfel de expoziție, 3 luni din dricul verii, când oamenii noștri sunt mai ocupați cu alte afaceri private?! Fie, ca să nu fie prea scurt și expoziția să izbândească strălucit!

Asociațiunea la Feleac.

Despărțământul Cluj al »Asociațiunei« va ținea Duminecă la 21 Maiu n., adunarea sa generală în Feleac. Tot acolo și tot atunci vor ținea adunarea lor și învățătorii noștri din protopopiatul Clujului. Astfel Feleacul va avea mare sărbătoare în Dumineca următoare -- despre ce vom raporta.

Dăm din acest prilej raportul comitetului »Asociațiunei« din Cluj, care sună astfel:

Onorată adunare de cerc!

Comitetul despărțământului Cluj al »Asociațiunii« are cinstea de a Vă face următoarea:

Dare de seamă (Raport)

despre lucrarea săvârșită dela adunarea din 9 Octombrie n. 1904, incoace.

Comitetul D-Voastră s'a văzut pus în fața grelei ținte de a răspândi lumina învățării și dragostea pentru știință la aproape 70.000 de români, în mare parte lipsiți de carte și bănuții de rele.

Afară de aceasta comitetul a simțit, că are chemarea de a îndrepta spre popor și luminarea lui pe tinerii români ce învață la școlile înalte din Cluj.

Având noi 84 Cor. 72 fil. în bani pentru a urmări aceste scopuri ale noastre și făcându-se în trecut abia câteva neinsemnate începuturi pentru cercul nostru, comitetul a căutat să câștige pentru despărțământ ajutoarele de lipsă și să întocmească un plan de lucrare pentru viitor.

I. Mijloace.

S'a făcut pași de lipsă pentru ca băncile noastre să dea ajutoare pentru luminarea poporului și cu mulțămire însemnă, că banca »Economul« din Cluj ne-a dat pentru trebuințele despărțământului 200 cor. și spre împărțire de cărți la școli 72 cor. Afară de aceasta mai mulți prietini ai înaintării poporului ne-au trimis sume mai mari și mai mici pentru scopurile noastre, ear dl protopop Dr. E. Dăianu ne-a dat un șir de chipuri de perete împotriva beției spre împărțire și directorul nostru o bibliotecă. În urmă am făcut încercări, pentru-ca în biserici să se pună discuri închise pentru scopurile despărțământului și până acuma ni s'a făgăduit din partea d-lui protopop din Cojocna Ioan Hațegan.

II. Plan de lucrare.

Comitetul a întocmit un plan de lucrare după legile Asociațiunii, care prin aceasta Vi-l înfățișăm și D-voastre.

Lucrări în scris.

1) În urma acestui plan comitetul a stăruit pe lângă tinerii dela școlile înalte să lucreze scrieri, prin care să se lățească științele între români și spre lauda tinerimii putem să Vă vestim, că ni s'au înaintat douzeci de lucrări, care au fost date

spre cercetare la pricepători și care după vrednicie vor fi și tipărite. Numele tinerilor muncitori și al lucrătorilor se poate vedea în lista alăturată la această dare de seamă.

Biblioteca despărțământului.

2) Mai departe comitetul a urzit scoaterea de sub tipar a unui șir de cărțicele pentru popor sub numirea de: »Biblioteca despărțământului Cluj« și ca numărul întâiu a lăsat să se tipărească chiar planul de lucrare, care s'a pomenit mai sus, pentru-ca toți oamenii noștri de bine să vadă cum credem noi, că s'ar putea îndrepta soarta țăranilor și să lucreze atât în mijlocul poporului cât și la mai marii noștri în acest înțeles, ear ca al doilea număr am hotărît să iasă de sub tipar chipurile și o mică descriere a bisericii din Feleac, vrednică de a fi pomenită.

Agenteii și bibliotecii populare.

3) Comitetul nostru a căutat să afle starea agențiilor și bibliotecilor dela Feneș și Aghireș. Putem să vă vestim, că la Feneș biblioteca e foarte gustată și s'a închiriat și o casă pentru cetit, iar noi am căutat să punem la cale deocamdată agenții în Cluj, Feleac, Cojocna, Gilău și Mărișel, cumpărând pentru cele 4 din urmă câte o bibliotecă din cărți potrivite, pe când la Cluj s'a lăsat o bibliotecă dăruită de directorul nostru.

Totodată vă aducem la cunoștință, că am cumpărat 50 de cărțicele din »Cărțile sateanului român« pentru ca să se împartă între țăranii noștri acum în Feleac.

Expozițiuni.

4) Comitetul a rugat de dl president al agenției Feleac să pună la cale o mică expoziție de lucruri de mână în Feleac și a hotărît să împărțească ca premii 30 Coroane. Afară de aceasta noi am stăruit în toate părțile, pentru ca ai noștri să ia parte cât mai mare la expoziția ce se va face în vară la Sibiu. În legătură Vă împărțim, că comitetul nostru îngrozit de numărul neștiutorilor de carte în acest ținut a hotărît să primeze un abecedar și să facă cursuri de iarnă pentru creștinii, cari n'au umblat la școală, și că s'a pus în conțelegere cu domniile protopopi din ținut pentru împărțirea banilor dați de »Economul« pentru cărți de școală.

Prelegeri pentru popor.

față să se țină cât mai multe prelegeri la înțelesul poporului, să se arate cutia de doftorii și legături, ce am dăruit-o agenției Feleac și dorim s'o împărțim în toate satele, și câte-va mașini agricole potrivite. Astfel ni-au pus în vedere următorii domni, că o să vorbească:

Dr. Elie Dăianu, Teodor Ciortea, Vasile Ranta, Dr. Victor Poruțiu, Silviu Brânzeu și Nicolae Gogan.

III. Socotelii.

În legătură Vă prezentăm încheierea socotelilor, budgetul și lista membrilor.

În urma tuturor acestora ne simțim îndatorați a Vă face următoarele propuneri:

1) adunarea de cerc să primească darea de samă a comitetului, încheierea socotelilor și budgetul anual;

2) să aprobe planul de lucrare întocmit prin comitet și să-l înainteze și din partea sa cu rugarea către comitetul central și adunarea generală a »Asociațiunii«, ca să primească cererile și propunerile comitetului nostru;

3) să propună comitetului central ca să acoarde conform §. 40 din statute 20% pentru despărțământ;

4) să distribuie premiile puse pentru lucruri de mână și cărțile aduse pentru acest scop;

5) să mulțamească tuturor, cari au făcut daruri pentru despărțământul nostru.

Dat din ședința comitetului despărțământului Cluj al »Asociațiunii«, ținută la 14 Maiu 1905.

Dr. Frâncu,
director.

N. Căciulă,
notar.

Biserica din Feleac.

Cea ce va atrage și va pune în uimire lumea în Feleac este istorica biserică a acestui istoric sat. Satul s'a privilegiat la porunca regelui Ludovic cel mare. Ca atare s'a ținut de Cluj. Biserica se crede, că este a se numit de craiului de neam românesc Matieș. Cine a văzut mănăstirea călugărilor franciscani din vechea cetate a Clujului (Óvár), care -- cap de operă -- se restaurarează în forma ei originală, mai ales minunatul reflector al călugărilor -- acela nu mai stă la indoială, că aceiași măestrii ai lui Matieș au lucrat la amândouă aceste clădiri mărețe.

Biserica din Feleac în parte este ruinată; turnul și tinda femeilor s'a prăbușit, și o ticiultură slabă de lemn și de scânduri a înlocuit aceasta parte.

Ușa principală, și ușa din păretele, care desparte tinda femeilor de naia bisericeii, arată frumuseța lucrării în peatră ce împodobeste biserica. Construcțiunea este din timpul înfloririi stilului gotic. Între comorile bisericeii se numără icoanele frumoase, din veacul 17 și mai ales un evangeliar slavon scris cu mâna, din veacul al 15-lea.

Din acestea vom arăta unele părți mai însemnate în numărul cel mai apropiat. Atragem însă de acum atențiune pricepătorilor la aceste lucruri prețioase, cari sunt chemate a arunca lumină asupra unor momente din istoria noastră. În Feleac au avut locuință mai mulți episcopi, Numele alor trei se știe. În popor e vie legenda, că lângă biserică a fost locuința vlădicului și a unor călugări. Viitorul e chemat să facă lumină în Vlădicia Feleacului.

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI

Misiuni populare în Tic.

Nici timp nici loc n'am avut până acum să arătăm cum au decurs misiunile săvârșite în Tic, la sfârșitul postului și ca de încheierea misiunilor în primăvara aceasta. Eată de ce reproducem din »Unirea« următorul raport:

În 21, 22 și 23 c. s'au ținut misiuni în parochia Tic, protopopiatul Clujului, parochie care abia numără 300 suflete și care din anul 1893 a fost fără preot, administrată fiind de preoții din jur indeosebi de preotul Aghireșului.

În 21 c. sosește în parochie P. O. Dn protopop al Clujului Dr. E. Dăianu, cu On. Ioan Mihalca, parochul Aghireșului, și la 10 oare a. m. servesc ambii s. liturgie a lui Grigoriu dialogul, după sfârșitul căreia părintele protopop vorbește de început despre curățirea sufletelor.

Tot în 21 c. d. a. la 6 oare seara se servește din partea părintelui Em. D. Măcelariu, paroch al Totelecului, sosit după amiază, canonul de mângăiere către Preacurata Vergură Maria, la finea căruia părintele protopop predică despre scopul omului, arătând că dreptatea lui D-zeu preținde, ca astfel de scop să pună oamenilor, pe cari toți să-l poată ajunge, și astfel acest scop nu poate să fie altul decât 1) a cunoaște pe Dzeu, 2) a-l lăuda și a-l onora și 3) a servi lui Dzeu ferindu-se pe sine.

În 22 c. la 7 oare a. m. părintele I. Mihalca servește mănecatul, după care părintele protopop purcezând din cuvintele psalmistului »Că fără-delegea mea eu o cunosc și păcatul meu înainte mea este pururea«, vorbește despre păcat; ce este păcatul judecat din caderea, și pedepsirea îngerilor și a protopărinților noștri. După predică se începe sfânta liturgie servită de toți trei preoții de față cu ajutorul viitorului preot al Ticului Augustin Pop, ca lector. Protop. predică, purcezând din cuvintele: »Aceasta boală nu este spre moarte, ci spre mărirea lui Dumnezeu«, despre pocăință și mărturisire, schițând evagelia lui Lazar și asemănând starea lui Lazar în mormânt cu starea sufletului ținut în cătușele păcatului. -- După predică părintele Măcelariu face molitva înainte de mărturisire, și toți trei preoții de față se apucă de mărturisit, ce decurge până la 1/27 oare sara, când se servește din partea părintelui Măcelariu inseratul, la finea căruia părintele protopop vorbește despre celea din urmă ale omului purcezând din cuvintele »Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului ci ca să se întoarcă și să fie viu«.

În 23 c. la 6 oare a. m. părintele protopop și părintele Măcelariu, depărtându-se părintele Mihalca în sara precedentă, continuă mărturisirile până la 8 oare, când părintele Măcelariu, considerând timpul înaintat începe mănecatul, în decursul căruia după evanghelie, binecuvântă ramurii de arbori, iar părintele protopop continuă mărturisirea credincioșilor.

La liturgie după evanghelie părintele Măcelariu predică despre sfânta Eucharistie, mănecând din cuvintele: »Osana! fiul lui David! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Dlui«, arătând modul după cum trebuie să primim precurat trupul și prea prețios sângele Mântuitorului Isus Christos. În decursul s. liturgii se cuminecă credincioșii.

După amiază la 1/23 se servește inseratul la finea căruia, eșim în procesiune în cimiteriul bisericeii, unde la mormântul fostului preot al Ticului, Zaharie Hossu se fac rugăciuni pentru cei repausați, părinții și frații noștri. Părintele Protopop încheie misiunea mulțumind credincioșilor pentru zelul arătat în ascultarea învățăturilor dumnezeiești. Viitorul preot al Ticului Aug. Pop, mulțamește în numele poporului Dlui protopop pentru ostenețele făcute cu acestea misiuni, asigurându-l, că impresia lăsată va dăinui îndelung.

De încheiere mai amintesc, că la exercițiile ținute în Tic s'au mărturisit peste 200 credincioși, din parochie și jur, ceea ce considerând, că acum poporul este foarte ocupat cu sămănăturile de

primăvară, e un număr considerabil; și că tot cu ocaziunea acestor exerciții, afară de contribuții cu sume mai însemnate, s'au colectat dela popor, în sume mai mici, pentru nou edificândă biserică din Cluj 10 cor. 04 fileri.

D-zeu să se îndure și primească munca și oboseala noastră, iar rugăciunile poporului să le asculte.

Emil D. Măcelariu,
parochul Totelecului.

Fărcașa, 16 Maiu 1905. Adunarea învățătorilor din archidiaconatul Sătmarului, ținută a 3-a zi de Paști, a fost una dintre cele mai bine succese adunări, luând parte învățătorimea în număr aproape complet, apoi poporul din Aciaua, ba și din Borlești, asemenea și numeroasa inteligență de de dame și domni. Astfel am observat pe d-nii preoți: Dionisiu Bran, protopop on., Ioan Ternovan, Liviu Selegian și Vasile Pop. Foarte plăcut ne-a surprins prezența On. D-ne George Șuta și Coriolan Ternovean și a D-șoarei Tulia Ternovean; precum și a D-lui oficer Barbul, din Pomi și a altora.

La 8 oare s'a început s. liturgie servită de dl George Șuta, archidiacon și protopop tractual; cântările le-a executat tinerimea din Aciaua și corul plugarilor din Ardușat sub conducerea lui Alexandru Anderco. Era înălțător, văzând biserică ticsită de popor și auzând dulcea melodie a cântărilor noastre bisericesti, cântate precis de corul din Ardușat.

După s. evanghelie dl protopop Șuta mănecând din călătoria celor 2 apostoli la Emaris a salutat pe apostolii culturii noastre naționale, cari au călătorit la aceasta adunare împlinind măreața chemare de luminători ai poporului.

La zece oare s'a ținut prelegerea practică spre îndestularea tuturor, după care cu toții ne-am întors în biserică la adunare, fiind școala prea mică.

Preș. Dl Alexa Pop deschizând adunarea, s'au pertractat serios și în bună rinduală toate punctele din program. Mai însemnate au fost: scrisoarea P. S. S. Episcopului Dr. Demetriu Radu, prin care răspunzând la telegrama de felicitare a adunării din anul trecut, cu părințești cuvinte ne îmbărbătează la părtinirea călduroasă a instituțiunii noastre culturale. Aceasta înaltă scrisoare a fost primită cu însuflețire generală. S'a decis a se prezenta de nou mulțămîtă și felicitare omagială Preasfinției Sale Episcopului.

Raportul presidial, dă expresiune durerii pentru dispărerea ziarelor și a protocoalelor românești în unele școale confesionale de dragul ajutorului de stat. (! »Răvașul«). Aceasta s'a accentuat și față de estrasele matricule ale unele oficii parohiale (! Departe am ajuns. »Răv.«) Tot în acest raport se propune a se eternisa la protocol amintirea lui Ioan Pop Reteganul, exprimându-și adunarea regretele sale prin ridicare. Corul cântă duios »în veci amintirea lui«. Presidiul este incredințat a trimite familiei o adresă de condolență.

Au intrat 5 lucrări literare, dintre cari s'au citit »istoricul școalei din Fărcașa« de Nechita Cirt, disertatiunea »despre susținerea disciplinei în școală«, despre »relele ce provin din beutură«. Toate 5 s'au predat comisiunii critisătoare, că la cea mai apropiată adunare generală să se poată premia cu 10 coroane cea mai bună lucrare.

Cassarul Petru Nagy raportează, că fondul de premiare are un capital de 280 cor. deus la cassa bisericeii din Sasari.

Dl Bran propune înființarea corurilor bisericesti. Aci s'a încins o viuă discuție, la care au luat parte D-nii Șuta, Ternovan, Selegian și mai mulți membri ai reuniunii. După deslușirile presidiului, Alexandru Anderco promite a deschide un curs pentru învățarea notelor, la care să leagă a lua parte mulți învățători.

Adunarea viitoare se va ținea în Homorodul-de-sus. După ce domnul Paul Lupan declamează »Sentinelă«, președintele mulțamește călduros publicului pentru interesare și poporului din Aciaua — în frunte cu dl George Șuta — pentru primirea frumoasă, închide adunarea la oarele 1 și jumătate d. a.

A urmat prânz comun la masa ospitală a inv. din loc Florian Bandula, unde s'au rostit toast însuflețitoare; eară corul din Ardușat a cântat doine frumoase naționale. Adunarea din Aciaua va rămânea mult timp neuitată, văzând interesarea generală față de instituțiunea noastră culturală, însuflețirea ni s'a adaus, pentru ce și pe aceasta cale aducem călduroasă mulțămîtă conducătorilor.

Nechita Cirt, secretar.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

Bucuria ce a cuprins inimile românești din Cluj în sărbătorile sfintelor Paști, la vestea că D-zeu le-a dat un nou întemeietor pentru noua biserică — a răzbătut și în gazetele românești. »Gazeta Transilvaniei« din Brașov scrie în numărul seu din 12 Maiu n. următoarele:

»Pentru biserică cea nouă din Cluj s'a pornit o acțiune vrednică de laudă. »Răvașul« în fie-care număr al seu publică contribuiri pentru sporirea fondului, care în cei doi ani din urmă s'a mărit cu 25,000 cor. Anul trecut o doamnă evlavioasă a dăruit pentru acest scop o casă în valoare de 10,000 cor, ear anul acesta protopopul Dr. Dăianu în predica din ziua Paștilor a anunțat credincioșilor, că un marinos donator, pe care nu l'a numit, a făcut o danie și mai frumoasă prin care s'a pus adevărata temelie a noiei biserici. În aceeași predică dl protopop a declarat că oferă și dânsul pentru zidirea bisericeii suma de 1000 cor. Măiestrul croitor Alexandru Borza din Cluj a dăruit 100 cor și a promis că va mai dăruia. Rîvna aceasta este laudabilă, mai ales considerând că un număr de peste 5000 credincioși români gr.-cat. n'au în Cluj decât o bisericuță pentru 2—300 persoane«.

»Foaia Poporului« asemenea publică o scrisoare din peana d-lui Jacob Mureșan, în care se vedește bucuria cea mare a credincioșilor din Cluj.

Fie ca fapta cea frumos grăitoare să slugească de îndemin tuturor Românilor, din Cluj și de pretutindenea, a alerga cu sprigin și ajutor la împlinirea dorinței noastre, ridicarea bisericeii celei noue, spre mărirea lui Dumnezeu și folosul creștinilor!

— **La Mănăstirea Prislopului.** Cetim în »Libertatea«. Duminică în 21 Mai st. n. se va face sub conducerea P. S. Sale D-lui Episcop gr.-catholic de Lugoj Dr. Vasile Hossu un pelerinaj la Mănăstirea de la Prislopul Silvașului fondată de un călugăr cunoscut poporului sub numele de »Sf. Nicodim« și restaurată de Zamfira fica Domnitorului Moise Basarab, care e acolo înmormântată, iar spre sfîrșitul veacului al 16-lea și-au avut aci reședința mai mulți Episcopi Români. La acest pelerinaj va lua parte popor gr.-cat. din toate părțile. Din Orăștie încă vor porni credincioși gr.-catholic Sămbăta în 20 Maiu la 4 oare dimineața trecînd prin Spini, Calan și Silvașul superior.

— **»Reuniunea română de muzică« din Sibiu** își va serba jubileul de 25 ani dela înființarea sa la 8 Iunie a. c. st. n. La acest jubileu vor fi invitați toți foștii membri ai reuniunii, binevoitorii ei și reuniunile și corurile românești din patrie. Programul va fi următorul: Joi, la 8 Iunie a. c. nou (ziua Înălțării Domnului) la oarele 11 a. m. act festiv cu cântări și cuvîntare ocazională. În aceeași zi seara mare concert festiv. A doua zi și eventual și în zilele următoare reprezentarea operetei populare române »Moșul Ciocârlan« de Tudor cav. de Flondor.

— **Mulțămîtă.** Subscrișii, ca senatori bisericesti-școlastici, ne rugăm să binevoiiți a publica mulțămîta noastră Onoratei Direcțiuni a institutului de credit și economii »Economul« din Cluj, pentru bunavoința arătată față de sf. biserică și școala din Topa-deșeartă, pentru cele 140 cor., dăruite bisericeii și școalei noastre, că de este undeva lipsă mare, aci este întru adevăr. Dorim din adăncul inimii noastre, conducătorilor nostri, zile îndelungate, spre a mai putea ajutarea multe biserici și școale sărace, — ear institutului nostru înflorire. Topa-deșeartă, 3 Maiu n. 1905. Basiliu Pop, admin. parochial; Ioan Câmpian și Valeriu Podoabă, curatori.

— **Dr. Ioan Vescan**, avocat, a deschis cancelaria advocațională în Teaca, (Teke).

— **»Câmpiana«.** O nouă bancă românească s'a înființat în Mocui. Adunarea de constituire s'a ținut în 11 Maiu n. S'a ales președinte Ioan Moldovan, protopopul Catinei; vice-preș. Nicolau Vulcu. În direcțiune: Dr. Ioan Dan, director executiv. Membrii: Ioan Bozac, cassar, Dr. Gavril Tripon, Dr. Ștefan Morariu, adv. Simeon Ciuca, contabil, Andrei Voda, Ieromin Bozac, Dionisie Simeon. În comitetul de supraveghiere: Vasile Hopârtean, Dr. Victor Poruțiu, Valeriu Russu, Ioan Leuca și Nicolae Căciulă, prim-contabilul »Economului«. După cum suntem informați capitalul social e de 50.000 cor. O acțiune e de 100 cor. În anii următori se va mai face o emisiune, după-ce ideia

unei bănci în Câmpia a fost atât bine primită din partea publicului, încât o sută de acțiuni supra-numerare au trebuit să fie sortate. La înființarea noiei bănci a desvoltat o activitate deosebită Dr. Ștefan Morariu, pe care l'a și ales direcțiunea de avocat al băncii. Pentru prosperarea binelui comun membrii direcțiunii s'au angajat a-și împlini oficiul mare parte gratuit.

— **In Rece-Cristur** tinerimea a întocmit a doua zi de Paști o petrecere frumoasă de primăvară. S'a jucat o piesă teatrală, s'a cântat și predat poesii comice de Th. Speranță și un dialog instructiv, prin care se combat căsătoriile nelegiute. Feciorii și fetele au fost pregătite de cătră parochul I. Costin și învățorul Iosif Pop. Poporul din loc și satele vecine a petrecut cu multă plăcere și mulțumire. Petrecerea a fost mult ridicată și însuflețită prin faptul, că s'a înfășoșat în mijlocul poporului întreaga familie a Magnificului Domn Victor Ilyés incurajând tinerimea să învețe și să se deștepte în lucruri frumoase. Fără indoială dialogurile, prin cari se sbiciuesc moravurile stricate, sunt o bună școală pentru țăranii adulți, cari prin pilde vizibile se pot îndrepta la calea cea bună. Pe lângă dobânda morală a fost și câștig material peste 20 cor.

— **† Camil.** Iubital nostru frate în Christos, On. Augustin Giurgiu, a fost încercat de crudă durere pierzînd pe cel mai mic copilăș al seu, Camil, care în vîrstă fragedă, dar între crâncene suferințe s'a vestejit ca o floare de Maiu. Eată tristul anunț ce ni s'a trimis:

Cu inima înfrîntă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că scumpul nostru fiu, frate, nepot, vîr și consăngean **Ioan Camil Giurgiu** abia în etate de 15 luni, în dimineața de 19 Maiu n. a. c., a încetat din viață după grele suferințe. În mormîntarea scumpului defunct se va face Sămbăta în 20 Maiu n., la 5 oare d. am., în cimiterul comun din loc. după rîtul gr.-cat., unde rămășițele pămîntești se vor așeza pentru odihna vecinică. Adio la vederea scump și neuitat înger. Cluj, la 19 Maiu st. n. 1905. Augustin Giurgiu, preot-catechet și contabil la banca »Economul«, ca tată. Lucreția Giurgiu nasc. Rus, ca mamă. Silviu Sever și Augustin Giurgiu ca frați. Nicolau Giurgiu, preot gr.-cat. în Chinteu ca tată bătrîn. Véd. Maria Rus nasc. Urcan ca mamă bătrînă. Victoria Mureșan și soțul seu Chirilă și pruncii. Ana Totoian n. Rus și soțul seu Ioachim Totoian, preot gr.-cat. în Chișfalău, Valer Giurgiu, preot și contabil la banca diecesană în Lugoj și soția sa Victoria Giurgiu n. Popoviciu, Dr. Ioan Giurgiu, cand. de adv. în Sibiu. Ioan Rus, proprietar în M.-Ludoș ca unchi și mătuși, Virgil Ioan, Ioachim Totoian, Amalia și Valer Giurgiu ca veri și verișoară.

Trimitem sincere condolențele noastre mult intristatei familii.

— **Necrolog.** Primum următorul anunț funebral: Subscrișii cu inima înfrîntă de durere împărtășim trista știre, că prea iubita noastră soție, fică, soră, nepoată, verișoară și mătușă Paulina Borgovan n. Moldovan, preoteasă gr.-cat. în Șinteu, care după un morb scurt, împărțită cu sf. sacrameinte, s'a mutat la cele eterne. Mercuri în 10 Maiu la 2 oare dimineața în al 29-lea an al vieții și al 5-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pămîntești ale scumpei defuncte se vor în mormîntarea Sămbăta în 13 Maiu la 10 oare a. m. în cimiterul bisericeii gr.-cat. din loc. Șinteu, la 10 Maiu, 1905. Ușoară să-i fie țărina și neuitată memoria! Vasile Borgovan preot gr. cat. ca soț. Ioan Moldovan, protopop ca tată. Teodor Borgovan și Zetă ca socri. Isidor Moldovan, preot ca frate. Iuliu Moldovan, notar cerc. ca frate. Eleonora și Aurelia ca cumnate, Ioan Borgovan și Dochia, Maria Briciu și Nicolae ca cumnați și cumnate, Paulina Baboș, Ludovica Pușcariu ca mătușe. Apoi numeroși nepoți și nepoate, veri și verișoare și alte rudeni.

— **Din Șinteu** ni-se scrie: În 13 Maiu a. c. s'a săvîrșit în Șinteu (comitatul Clujului) înmormîntarea preotesei Paulina Borgovan n. Moldovan. La frumoasa înmormîntare au funcționat 8 preoți și anume: Ioan Bochiș, preot în Borșia, Michail Nemeș, preot în Ujfalău-mag., Simeon Pop, preot în Drag, Michail Pop, preot în Babuțiu, Aurel Fodor, preot în Aschileu mare, Teofil Oltean, preot în Fodora-mag. și Emil Macelariu, preot în Teotelec, — predica a fost rostită de Aurel Fodor, preot în Aschileu mare, iertăciunile le-a luat Ioan Bochiș, preot în Borșia și cuvîntarea la mormînt a fost rostită de Michail Pop, preot în Babuțiu. La înmormîntare a luat parte mulțime de popor din 5 comune și inteligența civilă și anume: Michail Bene, proprietar mare în Șinteu, Hegedüs Armin Károly, not. cerc. din Șinteu, Cornel Macelariu, sub-not. cerc. în Șinteu, Petru Forna, proprietar mare în Aschileu mic, George Corogian, proprietar și învățător pensionat în Aschileu mare, o mulțime de învățători și cantori, cari sub conducerea lui Bochiș, teolog abs. din Borșia a intonat cântările cu cea mai mare pietate.

Cui îi place să-și îmbrace copii frumos să cumpere haine frumoase și ieftine dela **Stein S. és Trsa, deposit de haine pentru copii, Cluj, Mátyás Király-tér Nr. 1.**

Haine pentru fetețe dela 1—14 ani cu 1 fl. și mai sus. — Haine pentru băieți 1—14 ani 1 fl. și mai sus. — Căputuri 1—14 ani dela 2 fl. în sus. Pălării, capișoane, șurțe, rochițe, albituri, ciorapi în mare alegere. — Aci se pregătesc corsete după măsură în cele mai noue forme. (79) 4

Pentru sezonul de primăvară și vară
recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

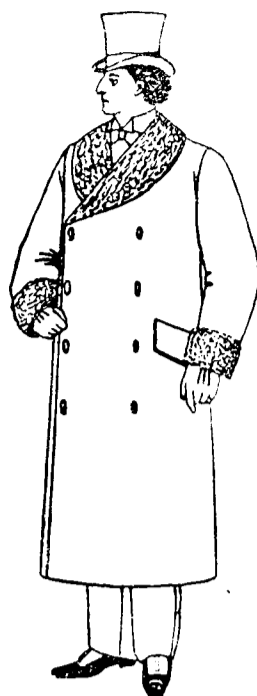
Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

Haine de primăvară și vară.
Căputuri de tranziție (Double, Ulster, Raglan).
Pardesiuri de primăvară.
Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).
Căputuri economice.
Haine negre de salon și frac.
Mantale de ploaie și de praf. Pereline de excursiuni,
costume de turiști, bicicliști etc.

Mare deposit de vestimente pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comanda din provincie
ca măsură e destul a trimite o haină veche.

(24) 56—

In atențiunea mireseilor!

Serviciu de porțelan de Karlsbad, minuat
esecutat, colorat, complet pentru 12 persoane de
la 15 fl. în sus. — Serviciu de sticlărie pentru
12 persoane 33 bucăți 2 fl. 95 cr.

Lampe, atârând, cu cigă 3 fl. 95 cr.

Serviciu de tee și cafea 2 fl. 80 cr. — 3 fl.
Obiecte de argint de china — Daruri ocazionale
— rame pentru icoane, lampe de grădină, etc. în
prețurile de fabrică.

La comanda din provincie mă rog a însemna cea
din urmă stațiune de tren.

Somlyai, Succesorul Müller.

magazin de sticlărie și porțelanerie
Cluj, Kossuth Lajos u. nr. 4.

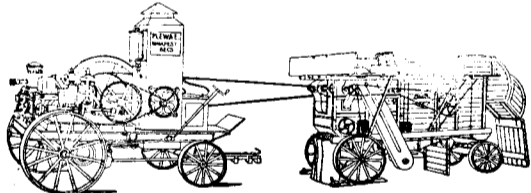
NB. Fieștecine dacă cumpără în preț de 10 coroane, pri-
mește portretul seu în mărime naturală, cu totul gratis,
numai pentru rame plătește 3 coroane. (80) 4—52

Dénes B. Budapest,
VI. Váci-körút 61 sz.

Magazinul și reprezentanța fabricii priv. ces. și reg. de

MAȘINI și MOTOARE alui

Plewa E., inginer, succesorul lui Brauner & Klasek.

MOTOARE

de benzin, gaz și vapor după modelul din 1905.

2-100 HP.

LOCOMOBIL DE BENZIN 2-20 HP.

Baterii de puternice motoare de gaz în ori-ce mă-
rime cu putere de cal și cu spese de umblat de
2-3 fl. pe ceas. Prețuri ieftine și condițiuni de
plătire favorabile. Lista de prețuri gratis.

Se primesc reprezentanți solizi de provincie.

(77) 7-12

Mare surprindere!

600 bucăți numai cu fl. 195.

Un orologiu aurit, Anker precis cu catenă potrivită, umbil
punctuos pentru ce se dă garanția de 3 ani, 1 cravată
de mătășă modernă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel
pentru domni cu imit. de piatră scumpă, 1 sugaretă
cu chichlimbar, 1 cuțit de busunar cu cele de lipsă, 1
broș pentru dame (noutate), 1 oglindă minunată pentru
toiletă, 1 portmoneu de piele pentru bani, 1 coș de
mărgelă minunat de frumos, 1 păr. bumbi de manjete,
3 bumbi de căm. la pept, toate aur duble cu cheia
patent, recușite de scris de nikel, prima, 1 p. butoni
de similitudine, 3 obiecte de jux de mare efect hazliu
pentru tineri și bătrâni, un drăguț album, cu 36 icoane
cele mai frumoase din lume, 20 obiecte necesare la
coresp. și încă 520 alte obiecte nesmintit de lipsă în
casă. Toate laolaltă cu orologiu — care singur e vred-
nic banii aceia, costă numai 1 fl. 95. Trimiterea cu
rambursă ori trimițând banii înainte la casa de export.

S. URBACH, Krakau Nr. 154/K.

NB. Pentruce nu cunvine să retrimite banii, astfel
risicul eschis (66) 17—

La administrația „Răvașului“ se află:

Cartea Durerii, de E. Bougaud. Prețuri
legată eleg. 2 cor. 50 fil.
broșurată 1-50.

Ep. P. P. Aron și D. Novacovici,

de Dr. Bunea. Prețul 4 c. 50 f. plus 20 fil. porto.

Discursuri, Autonomia bis. de Dr. Bunea.
Prețul 5 cor. plus 20 fil. porto.

Vechile Episcopii, de Dr. Bunea.
Prețul 2 c. 50
fil. plus porto 10 fil.

Visuri trecute, de Alesandru Ciura.
Prețul 1 c. plus 10
fil. porto.

Cântece, de Emil Sabo. Prețul 1 cor. plus
10 fil. porto.

Ierarhia Românilor, de Dr. A. Bunea.
Prețul 3 cor. plus
10 fil. porto.

Castelul din Carpați, de Jules Verne.
Broș. 1 cor. 60 fil.
plus porto 10 fil.

50.000 părechi de păpuși

4 păr. pentru numai fl. 2-80

câtă vreme mai ține marfa se vor vinde pentru acest preț
de batjocură din pricina cumpărării unei mari masse de
ghete. 1 păr. pentru domni și p. p. dame de piele, brunetă
ori neagră, cu șinoare, de prima calitate și cu talpă bine
cuită; 1 păr. p. domni și 1 păr. p. dame păpuși de modă,
cu »paspoik«, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, cup-
tuși bine pentru iarnă, foarte drăguți și ușori de purtat.
Mărimea după cm. Toate patru păr. numai fl. 2-80.
Trimiterea prin rambursă ori anticipând banii, o face:

Esp. de păpuși a lui S. Urbach
Krakau Nr. 154/K.

Schimbul permis, și banii se returnează la dorință,
astfel risicul eschis. (45) 16—

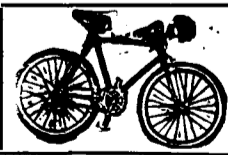
Neajunse în preț și calitate

sunt mașinile mele de cusut cele mai nouă, sistem
Singer și bicicletele mele.

Mașini de cusut Singer, cu brațe
înalte și casten 40 cor., cu »Ringschiff«
78 cor., cu Robbin central 90 cor. 5 ani
garanție reală.

Biciclete, modele de 1905. Nouă, comple-
te, cu lampă, clopoțel și garanție de sigu-
ranță 120 c., foi pe roată 4 și 5 c., man-
tale nouă proaspete 6, 7, 8, 9 cor., pompe
80 fil., pompe de picior 3 cor., lampe cu oleiu 1-90 și
2-20 cor., lampe cu ațelien cor. 3-20, 3-70, 4-50, 1 cutie
de carbid 50 fil., lanțuri 2-80—3-20 cor., pedale 3-60—4
cor., material de a nikelisa 1-70
cor., lac email 80 fil., șeauă 3-50
și 4 cor. Emailisarea unei bici-
clete complete, a nikelisa cele
de lipsă si a o face ca nouă
costă 24 cor. Aparat pentru curs
liber și piedecă, model din 1905 și »Einspann« 28 cor.,
75 bucăți diferite biciclete, folosite, fără cusur, de mar-
cele cele mai fine, 55, 70, 75, 80 cor. complet. Prețu-
renturi pentru mașine și biciclete, se trimite gratis, dacă
se face provocare la »Răvașul«. Expediția se face cu
rambursă (per Nachnahme). M. Rundbakin, Wien, XI.,
Lichtensteinstrasse 23. Intemeiată 1875.

Prețurent ilustrat bogat, despre toate cele
trebuincioase la biciclete și motoare se trimite franco,
dacă se anticipă 60 fil. (în marce postale). În cas de
comanda aceste spese se restituie. (75) 17—10

Hotel nou în Cluj »Wesselényi«
Strada Wesselényi Miklós Nr. 17. în față cu
»Economik«.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. Pu-
blic, că am preluat și am deschis noul hotel
»Wesselényi« provăzut cu chilli de oaspeți mo-
bilate elegant și curat și cu un

Mare Restaurant.

Culina mea și vinurile îngrijite în pivnițele
mele sunt cunoscute și recunoscute, de când țin-
neam hotelul »Zöldfa«.

Mă recomand P. T. Publicului inteligent din
loc și din jurul Clujului și-l rog să mă cerceteze și
în noul local provăzut cu grădină și chiosc de vară.

Cu distincția stimă

Manás József
hotelier.

(76) 4—10

**Norocul
lui Kiss
e mare!**

Cel ce nu și-a încercat norocul nici odată
în Loteria de clase cumpere-și un bilet de
loterie la banca lui Kiss, pentru-că

Norocul lui Kiss e mare!

Cel ce n'a isbutit până acum în jocul lote-
riei de clase, făcă o încercare la banca lui
Kiss, pentru-că

Norocul lui Kiss e mare!

Mai multe mii de inși au câștigat în jocu-
rile de loterie de până acum câștiguri mai
mari în banca lui Kiss.

La tragerile de până acum am avut noro-
cirea a plăti cumpărătorilor noștri

De trei ori premiul

600.000 coroane = 1,800.000

și un mare găștig de

400.000 coroane = 400.000

Laolaltă, pe 2,200.000
patru losuri

După fiește care tragere publicăm în cele
mai mari jurnale din Budapesta lista losu-
rilor, cari au câștigat la noi, că astfel ori
cine se poate convinge, că cumpărătorilor
(78) noștri norocul le suride. 4—4

Încerca-ți norocul la banca lui Kiss, pentru-că

Norocul lui Kiss e mare!

**Clasa I. a Loteriei XVI. se va
trage în 25 și 26 Maiu n. a. c.**

Prețurile losurilor din cl. I.

1/8 costă 1 cor. 50 fil. 1/2 costă 6 cor.
1/4 „ 3 cor. 1/1 „ 12 cor.

Kiss Károly és Trsa

locul principal de vânzare a Lo-
teriei ung. reg. priv. de clase.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19 sz.
Losuri de ale lui KISS se capătă.

Magazin special de pălării:

La „Regele Pălăriiilor“ — A „Kalapkirály“-hoz

(77) Cluj — Piața „Regele Matia“ Nr. 17. 4—25

Foarte bogat deposit de pălării din țară și
streinătate — pentru bărbați și copii, — cilindre
și în chipie de vânat și sport.

Pentru preoțimea orientală tot-deauna se
află în Magazin pălării după moda preoțească,
moi și tari.

Comandele din provincie se execută punc-
tuos. Trebuie comunicată mărimea capului în cen-
timetri. Intreprindere specială!

Cele mai ieftine prețuri fixe.

Cine suferă de Epilepsie și stări nervoase, se ceară
(nevoie) sgârçiuiri broșura despre Epilepsie,
care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen
Apotheke,« Frankfurt a. Main. 45 44—